

сторонами.

Відтак, успіх аграрного туризму буде залежити від інклюзивного підходу; розробки ефективної стратегії розвитку; належних умов розвитку підприємництва у сільській місцевості; розбудови та підтримки якісної інфраструктури. Важливо враховування потреб та побажань туристів, ринкових тенденцій та туристичних продуктів.

Список літератури:

1. Іваненко В. С. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Миколаївщині // Academician Leo Berg – 140 years: Collection of Scientific Articles Bendery, March 12, 2021 – Bendery. Moldova : Eco-TIRAS International Association of River Keepers, 2021. С. 110-115. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8863>.

2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологія та війна, погляд через минуле у майбутнє, глобальні виклики, загрози // Ekologia i racjonalne zarządanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.). Łomża : MANS w Łomży, 2023. С. 265-275. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16200>.

3. Іваненко В. С. Перспективи розвитку екологічного туризму на Миколаївщині // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Миколаїв-с.Коблеве, 9 червня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 152-154. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11905>.

4. Курепін В. М., Бацуровська І. В. Еколого-економічний баланс на Кінбурні: обставини заповідної території довоєнного, воєнного та поствоєнного часу (in English). Modern Economics. 2023. № 42(2023). С. 62-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17040>.

5. Дідняк А. В. Моделі оцінки ризику об'єктів господарювання: відмови і наслідки // Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни : матеріали 35-ї студентської науково-теоретичної конференції. 22-24 березня 2023 р м. Миколаїв, Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 12-16. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13816>.

УДК 355

Корнієнко Ю.О.,
здобувачка вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет

ЯК ПЕРЕСЕЛЕНЦІ МОЖУТЬ ЗМІНИТИ ТУРИСТИЧНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ

Сьогодні залучення до процесу відновлення та оновлення всіх економічних процесів в Україні є обов'язковою вимогою до кожного

громадянина нашої держави. Бажання відбудови міст, сфер діяльності повинен мати кожен [1, с. 150]. Не виключенням є і сфера туризму, яка може суттєво підтримати економіку держави.

У деяких громадян виникає питання: «Чи зможе Україна швидко оговтатися від війни? Доречна така галузь, як туризм, та зможемо ми поставити туризм на довоєнні рейки? Скільки часу потрібно для післявоєнного відновлення?». Так, звісно, є купа питань на які можна зараз відповісти, а є питання на які ми відповіді не знайдемо, принаймні сьогодні.

Є інше бажання до відновлення. Звісно, внутрішньому туризму в Україні після війни для оновлення знадобиться деякий час [2, с. 183]. Та і зміна характеру внутрішнього туризму в Україні неминуча.

Треба нові ідеї, потрібен креатив та використання внутрішніх резервів, як майнових, фінансових, так і людського капіталу. За час війни багато об'єктів туристичної галузі приймали/приймають вимушених переселенців транзитом, багато з них зараз, на постійній основі, продовжують жити.

А якщо такі незручності та невідповідності для багатьох громадян, які лишилися елементарних умов життєдіяльності перетворити на переваги їх перебування у місцевості, куди їх переселили. Туризм має багато форм розвитку, де діяльність, розумова та фізична праця, буде доречною [3, с. 113]. Наприклад, музейний та етнотуризм може вимушених переселенців використовувати своїх повноцінних робітників.

Є музеї, де не використовують експонати, експонатами є люди та їх витвори, так звані музеї-майстерні. З переселенців є майстри свого діла, вони вже володіють необхідними навичками, деяких треба бути навчити. Це не проблема, народ України має жагу до навчання. Тому у такій галузі можна переселенців, які залишилися жити на нових місцях на постійній основі до відродження національних етнічних традицій та ремесл.

Українська кухня особлива, українська гордо увійшла у першу десятку кухонь світу. Кухарі і народні ресторатори відроджують забуті автентичні страви, йми вони дивують не тільки гостей країни, а й самих українців. Тому чому не включити таку креативну галузь в етнотуризм. Ви ж чули, що таке кременчуцькі вергуни? Чому поруч з такими стравами, як бограч, капуста, вареники, банош, шовдар, полядниця в етномузеях Західної України не може з'явитися такі страви, як куліш, полтавські галушки, биточки з тюльки, кременчуцькі вергуни тощо.

Переселенці-майстри кухарі теж мають гастрономічні традиції території, де вони проживали. Тому стратегічно важливо, поруч з традиційними ремеслами повинні бути еколокації інших регіонів України, де відбувалося відтворення українського. Такий креатив галузі туризму забезпечує зайнятість серед вимушено переселених осіб, дає право на працю й заробіток, відроджує національні традиції, знайомить не тільки українців, але і іноземних туристів з культурою та мистецтвом України. Люди тягнуться до природи, до всього живого, що заспокоює врівноважує психічне та фізичне здоров'я. Таке сьогодні дуже потрібно багатьом українцям.

Ще одна користь від переселенців від працевлаштуванні переселенців в туристичній галузі, це відновлення міст їх перебування. Так, спочатку стрес, переживання, плач, новин з фронтів, потім «гості» самі пропонують, чи можна чимось допомогти. Через деякий час вже разом ходять плести сітки, фарбувати лавки, прибирати громадські будинки, в яких громада облаштувала місця для переселенців. Та й об'єкти туризму потребують догляду: упорядкування території, висадка квітів, інша господарська робота.

Отже, війна пройде, і внутрішній туризм в Україні набуде стрімкого розвитку. Ми вже бачимо нові тенденції відпочинку в Україні, яким віддаватимуть перевагу наші громадяни після війни. Зросте потреба у рекреаційному туризмі, інтересу до традицій, поїздок до рідних знайомих країв. Незабаром підтягнуться і закордонні туристи, туристична галузь повинна вже зараз думати про вивчення мови, адаптацію свої сайтів для іноземних відвідувачів, робити переклад англійською та іншими мовами. Довоєнне гасло українського туризму – #МандруйУкраїною – залишиться.

Список літератури:

1. Іваненко В.С., Курепін В. М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // Правові засади організації та здійснення публічної влади : V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 17 червня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 148-150. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11869>.

2. Курепін В. М. Розвиток сфери туризму на Миколаївщині під час воєнного стану // Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Умань, 30 жовтня 2023 р.). Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. С. 181-185. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16084>.

3. Іваненко В. С. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Миколаївщині // Academician Leo Berg – 140 years: Collection of Scientific Articles Bendery, March 12, 2021 – Bendery. Moldova : Eco-TIRAS International Association of River Keepers, 2021. С. 110-115. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8863>.

УДК 338.640

Бородін Є.С.,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності «Туризм»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

ПРОБЛЕМИ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Російсько-українська війна негативно позначилася на українській економіці, особливо постраждала туристична галузь [1], яка нещодавно почала